

ΠΟΛΛΑΠΛΟ ΒΙΒΛΙΟ : Πολλαπλή κατηγοριοποίηση και ταξικός διαχωρισμός σχολείων και μαθητών - Σχεδιάζοντας την ιδιωτικοποίηση της διδακτικής πράξης

Το Πολλαπλό βιβλίο εμφανίζεται ως μια βαθιά εκσυγχρονιστική μεταρρύθμιση που θα δώσει την ελευθερία στους εκπαιδευτικούς να επιλέγουν το βιβλίο που θεωρούν κατάλληλο για τους/τις μαθητές μαθήτρίες τους. Πρόκειται για πρωτοφανές ψέμα:

1.Το πολλαπλό βιβλίο υπήρχε για δεκαετίες στο ελληνικό δημόσιο σχολείο και συγκεκριμένα από το 1907 έως το 1969. Το Διδακταλικό Βήμα της εποχής ήταν γεμάτο διαφημίσεις εκδοτικών οίκων που προωθούσαν το εμπόρευσμά τους και περιόδευαν ανά την Ελλάδα επιχειρώντας να πείσουν, με θεμιτά και αθέμιτα μέσα, τους εκπαιδευτικούς να επιλέξουν το δικό τους βιβλίο. Καμία βελτίωση δεν προσέφερε στην ποιότητα της εκπαίδευσης.

2.Το πολλαπλό βιβλίο υπόκειται στους περιορισμούς που θέτει το Πρόγραμμα Σπουδών (ΠΣ). Το ΠΣ αποτελεί νόμο του κράτους και όχι το πολλαπλό βιβλίο. Επομένως, εδώ βρίσκεται ο πυρήνας, το DNA τόσο του περιεχομένου της εκπαίδευσης, όσο και των υψηλών απαιτήσεων και της ακόμα μεγαλύτερης αύξησης της ύλης, παρά τα όσα περί του αντιθέτου δηλώνει το ΥΠΑΙΘΑ. Επομένως, θα έχουμε πολλές εκδοχές του ίδιου προγράμματος, απαιτητικές, λιγότερο απαιτητικές, ποιοτικές, καθόλου ποιοτικές που θα αντιστοιχούν σε σχολεία πολλών ταχυτήτων, αλλά το επίπεδο απαιτήσεων και ταξικών φραγμών και το σίγμα ιδεολογικού προσανατολισμού θα παραμένει ένα και το αυτό!

Η εισαγωγή του λεγόμενου πολλαπλού βιβλίου επιχειρείται για μια ακόμη φορά στην εκπαιδευτική διαδικασία με συγκεκριμένες κυβερνητικές εξαγγελίες για την εφαρμογή του. Το ΥΠΑΙΘΑ εκπονεί εδώ και τρία χρόνια νέα προγράμματα σπουδών και σχολικά εγχειρίδια, χωρίς την παραμικρή διαβούλευση με τον κλάδο. Το πολλαπλό βιβλίο είναι ένας ακόμα βασικός πυλώνας ιδιωτικοποίησης – εμπορευματοποίησης του δημόσιου σχολείου. Η εισαγωγή του είναι συνδεδεμένη με την αυτονομία της σχολικής μονάδας, ανοίγοντας το δρόμο για μεγαλύτερη κατηγοριοποίηση των σχολικών μονάδων και μαθητών, για μεγαλύτερο ταξικό διαχωρισμό μεταξύ τους. Αποβλέπει ακόμα στην εισαγωγή ιδιωτικοοικονομικών κριτηρίων στο καθεστώς παραγωγής και διανομής του σχολικού βιβλίου, στην εισβολή εκδοτικών επιχειρηματικών συμφερόντων και στην κηδεμονία της εκπαιδευτικής διαδικασίας απ' αυτά.

Το πολλαπλό βιβλίο μπορεί να δίνει την αίσθηση της διδακτικής ελευθερίας και πρωτοβουλίας στους εκπαιδευτικούς , τίποτα όμως το πιο ψευδές και πιο απατηλό απ' αυτό. Η επιλογή του βιβλίου γίνεται μεταξύ των εγκεκριμένων διδακτικών βιβλίων που εντάσσονται στο Μητρώο Διδακτικών Βιβλίων. Άρα το ΥΠΑΙΘΑ είναι αυτό που ουσιαστικά επιλέγει, ανοίγοντας απλά ένα καινούργιο πεδίο κερδοφορίας για τους εκδότες. Το εγχείρημα αντιμετώπισε μέχρι τώρα οργανωτικές και οικονομικές δυσκολίες παρά τα πολλά εκ. ευρώ που έχουν δαπανηθεί για το σχεδιασμό του, αλλά η τύχη της εφαρμογής του εξαρτάται και από τους πολύ αργούς ρυθμούς με τους οποίους προχωράει η νεοφιλελεύθερη πολιτική της κυβέρνησης και η αντίσταση που συναντάει από το εκπαιδευτικό κίνημα.

Το έργο αποτελεί εφαρμογή προγράμματος του ΕΣΠΑ και είναι αρκετά πολυδάπανο. Σύμφωνα με τους σχεδιασμούς έπρεπε να είχε ολοκληρωθεί μέχρι το Φεβρουάριο του 2026 και η δαπάνη του έργου είναι **30.000.000€**, ενώ άλλα **10.000.000 €** έχουν διατεθεί για την εκπόνηση των νέων προγραμμάτων σπουδών. Άλλα **8.000.000€** για την έκδοση νέων βιβλίων. Ένας ολόκληρος πακτωλός χρημάτων κατευθύνεται μέσω τους ΕΣΠΑ στο εκδοτικό επιχειρηματικό κατεστημένο του βιβλίου , σε ημέτερους πανεπιστημιακούς , συγγραφείς και αξιολογητές για την εφαρμογή μιας πολιτικής που θ' αφορά τους λίγους και θα συντρίψει τα μορφωτικά δικαιώματα των πολλών. **Την ίδια ώρα τα δημόσια σχολεία στενάζουν οικονομικά και αδυνατούν να καλύψουν στοιχειώδεις ανάγκες τους.**

Το πολλαπλό βιβλίο είναι και πάλι ένα και για τον εκπαιδευτικό και για το μαθητή, αλλά μπορεί να είναι άλλο, διαφορετικό ανάμεσα σε διαφορετικές σχολικές μονάδες. Βασικός στόχος της εισαγωγής του είναι να υπάρξουν διαφορετικών ταχυτήτων βιβλία που θα δώσουν πραγματική υπόσταση στην κατηγοριοποίηση των σχολείων και τον ταξικό διαχωρισμό των μαθητών.

Άλλο βιβλίο για το σχολείο της γειτονιάς με τα στοιχειώδη και με προσανατολισμό στις δεξιότητες και άλλο για το Ωνάσειο ή για το Πρότυπο πιο δύσκολο και απαιτητικό που όμως μορφωτικά και κοινωνικά θ' ανοίγει άλλο δρόμο για τους μαθητές τους. Το Υπουργείο Παιδείας προσπαθεί να μετατρέψει τους Συλλόγους Διδασκόντων και τους Εκπαιδευτικούς σε εκτελεστικά όργανα των δικών του επιλογών και να κρύψει την ευθύνη του για την κατηγοριοποίηση σχολείων και μαθητών.

Το Πολλαπλό βιβλίο συνδέεται με τις αντεκπαιδευτικές αλλαγές που συντελούνται σήμερα και αποτελεί προϋπόθεση για το προχώρημα της εφαρμογής τους και των στόχων τους.

«Το πολλαπλό βιβλίο, τα νέα προγράμματα σπουδών, η παραγωγή ψηφιακού εκπαιδευτικού υλικού μεγάλης έκτασης, η Τράπεζα Θεμάτων για το Εθνικό Απολυτήριο είναι πρότζεκτς οργανικά συνδεδεμένα μεταξύ τους και αποτελούν μείζονες εκπαιδευτικές

μεταρρυθμίσεις, που αλλάζουν τον τρόπο προσέγγισης της μάθησης στο ελληνικό σχολείο.» (Απ. Λακασάς, **Το πολλαπλό βιβλίο για τους μαθητές «κόλλησε» στον εκτυπωτή, Καθημερινή, 23.9.2025**).

Η εφαρμογή του συνδέεται με την σκλήρυνση των εξετάσεων και στις τρεις τάξεις του Λυκείου με θέματα που θα λαμβάνονται αποκλειστικά από την Τράπεζα Θεμάτων.(Απ. Λακασάς, **Αντίστροφη μέτρηση για το πολλαπλό βιβλίο Καθημερινή, 25.11.2025**) Μια τέτοια διεξαγωγή της εξεταστικής διαδικασίας μέσα από διαφορετικού επιπέδου δυσκολίας βιβλία στις διάφορες σχολικές μονάδες θα οδηγήσει στη μαζική αποτυχία των μαθητών των λαϊκών περιοχών και στην έξοδο από το Λύκειο χωρίς να έχει ολοκληρώσει τις σπουδές του σ' αυτό και στην πρόκριση των σχολείων της αριστείας. Η ταξική επιλογή στην πιο σκληρή της μορφή με απόλυτη αναίρεση βασικών μορφωτικών δικαιωμάτων. Αυτό θα είναι το αποτέλεσμα μιας διαδικασίας που θα έχει τρεις βασικούς κρίκους Πολλαπλό Βιβλίο, Τριπλές πανελλαδικές για το εθνικό απολυτήριο, Ελάχιστη Βάση Εισαγωγής.

Η εφαρμογή του δικαιολογείται με την «έμφαση στα μαθησιακά αποτελέσματα» και τη δημιουργία ενός νέου «ανοιχτού» διδακτικού περιβάλλοντος που θα συνοδεύεται και από την εφαρμογή και άλλων διδακτικών μέσων, όπως βίντεο, ηλεκτρονικών βιβλίων. Πρόκειται για μια διακήρυξη παραπλανητική γιατί συγκαλύπτει την πολιτική του διαχωρισμού και της κατηγοριοποίησης στην εκπαίδευση.

ΟΙ ΣΧΕΔΙΑΣΜΟΙ ΤΟΥ ΥΠΟΥΡΓΕΙΟΥ ΚΑΙ ΤΟ ΝΟΜΟΘΕΤΙΚΟ ΠΛΑΙΣΙΟ

«Οι σχεδιασμοί του Υπουργείου μιλούν για επιλογή βιβλίων από τους εκπαιδευτικούς: Όπως προβλέπει το άρθρο 85 παρ.2 του Ν. 4823/2021 (Α'136), η επιλογή των διδακτικών βιβλίων που χρησιμοποιούνται από την κάθε σχολική μονάδα πραγματοποιείται από τους εκπαιδευτικούς που διδάσκουν τα αντίστοιχα μαθήματα στην σχ.μονάδα. Δηλαδή, από όλους τους μαθηματικούς, από όλους τους φιλόλογους της σχολικής μονάδας. Στην περίπτωση που υπάρχει **αδυναμία επιλογής από τους εκπαιδευτικούς** που διδάσκουν το αντίστοιχο μάθημα, η επιλογή, γίνεται από τον Σύλλογο Διδασκόντων.

Σε περίπτωση **αδυναμίας λήψης απόφασης** ή καμίας επιλογής, η επιλογή γίνεται από τον Δ/ντή ή τον Προϊστάμενο της σχολικής μονάδας. Ο εκπαιδευτικός επίσης μπορεί κατά τη διάρκεια της διδασκαλίας, να χρησιμοποιήσει από το ψηφιακό αποθετήριο και άλλα βιβλία για το αντίστοιχο μάθημα και άλλα ψηφιακά αντικείμενα τα οποία είναι αναρτημένα και διαθέσιμα στην Ψηφιακή Βιβλιοθήκη Διδακτικών Βιβλίων.

Ο εκπαιδευτικός, καλείται να επιλέξει το βιβλίο που θα δοθεί στους μαθητές ως μια πρόσθετη πηγή μελέτης, από το σύνολο των υλικών που θα έχουν διαθέσιμα οι μαθητές τα επόμενα χρόνια στο σχολείο.

Ο ενιαίος χαρακτήρας της μόρφωσης ως καθολικού δημόσιου αγαθού γίνεται κομμάτια και θρύψαλα, και πρόκειται να δημιουργηθούν σχολεία πολλών ταχυτήτων με διαφορετικά βιβλία, σύμφωνα άλλωστε με τις επιταγές κυβέρνησης-ΕΕ-ΟΟΣΑ Τα σχέδια αυτά δεν είναι καινούργια, ξεκινούν από την εποχή της μεταρρύθμισης Αρσένη και θα επαναληφθούν επί Υπουργίας Διαμαντοπούλου με την αντικατάσταση του δημοσίου Οργανισμού Έκδοσης Διδακτικών Βιβλίων από το Ινστιτούτο Τεχνολογίας Υπολογιστών και Εκδόσεων, ιδιωτικό φορέα. **Απέναντι στην πολιτική του ταξικού διαχωρισμού, της**

αριστείας και της κατηγοριοποίησης θα πρέπει προτάξουμε :

- ✚ **Ενιαίο δωδεκάχρονο δημόσιο δωρεάν υποχρεωτικό σχολείο και δίχρονη υποχρεωτική προσχολική αγωγή** και εκπαίδευση για όλα τα παιδιά 4 έως 6 αποκλειστικά στο δημόσιο Νηπιαγωγείο στα πλαίσια του 14χρονου εκπαιδευτικού σχεδιασμού, για το σχολείο των όλων, των ίσων και των διαφορετικών. Με στόχο τη βαθιά και ολοκληρωμένη γνώση, την καλλιέργεια της κριτικής σκέψης.
- ✚ **Σχολείο που θα μορφώνει και δε θα εξοντώνει παιδιά και εκπαιδευτικούς.** Σχολείο αγωγής, ολόπλευρης διαπαιδαγώγησης και όχι σχολείο κατακερματισμένων γνώσεων, δεξιοτήτων και πληροφοριών (με βάση τη συνολική μας θέση όπως κατατέθηκε στην 86η ΓΣ της ΔΟΕ). Σε αυτό το πλαίσιο, η κριτική απελευθερωτική παιδαγωγική, μέσα στο χώρο αντιθέσεων του παρόντος, επιδιώκουμε να συμβάλλουμε στη διαπαιδαγώγηση ενός ανθρώπου με ισόρροπη σωματική, γνωστική, ηθική και καλλιτεχνική ανάπτυξη που καλλιεργεί τη σωματική του ευεξία, κατακτά ακαδημαϊκές και γενικές γνώσεις που προσφέρουν ευρεία και ουσιαστική ανθρωπιστική μόρφωση, καθώς και επιστημονικές και τεχνικές γνώσεις και ικανότητες οι οποίες αναφέρονται στους βασικούς κλάδους παραγωγής, δηλαδή αποκτά πολυτεχνική μόρφωση.
- ✚ **Ριζική αλλαγή των αναλυτικών προγραμμάτων και των σχολικών εγχειριδίων** στην παραπάνω κατεύθυνση, καθώς και μείωση της ύλης.
- ✚ **Όχι στο νέο σχολείο – εξεταστικό κέντρο.** Να καταργηθούν τα εξεταστικά πλέγματα (ΕΒΕ, Τράπεζα Θεμάτων, PISA, Πανεθνικές εξετάσεις σε Στ Δημοτικού και Γ Γυμνασίου).
- ✚ **Κατάργηση των νόμων 4692/20, 4823/21 και όλου του θεσμικού πλαισίου της αξιολόγησης.**